

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
Al. Cazaban, Ion Gruia, I. Foti, V. Mestugean, Ludovic Dauș,
Ana Codreanu, I. Dragoslav, V. Hortopan, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
— BANI 20 —

Manifestația Ligei Culturale.

SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URMARE —

Într-o dimineață, Walstein anunță pe Elena că afacerea ei lăsa o înțorsătură defavorabilă și că, dacă încă totul nu era pierdut, cel puțin erau de temut amănări, cărora era peste putință să le pună un termen. Tot răsfașind înaintea Elenei scrisorile care-i vesteau această supărătoare afacere, lăsa să cadă una pe care dănsa o găsi după plecarea lui. Scrisoarea asta conținea o mulțime de glume cu privire la dragostea misterioasă a d-lui Walstein, și la interesul ce purta frumoasei văduve.

Sunt scrisori, pe care numai un infumurat le poate scrie, dar sunt și scrisori, cari nu se scriu, decât unui infumurat.

Elena se închise în sufletul său, se gândi la situația ei și-și petrecu restul zilei plângând amar.

Cel dintâi gând îi fusese să nu-l mai primească pe Walstein. Dar îi datora o sumă destul de mare, și fără el, fără noui ajutoare nu putea nici să stea pe loc, nici să plece.

Ar fi vrut să se omoare, dar se gândi la tinerețea sa, la partea de fericire, pe care orice om se crede îndreptățit s-o aibă, și pe care o aștepta întregă; se gândi la tristețea unei asemenea morți, neregretată de nimeni, și se înduioșă singură de soarta ei menoroșă.

În cele din urmă se hotărî să-i scrie lui Walstein:

„Domnule,

„Nu ți-am ascuns, n'am alte mijloace să-mi plătesc datoria ce-am făcut la d-ta, decât izbândă reclamației mele la autoritățile din acest oraș. Astăzi în interesul d-tale, ca și în al meu, trebuie să te fac să grăbești afacerea să mă scoți din nesiguranta mea; până acum am primit dela d-ta jumătate din valoarea poliției; n'am să mai fac un nou împrumut; voi lua o casă mai etină voi mai reduce din cheltuieli și cu banii ce-mă rămân din ultimul d-șale împrumut, voi putea trăi până la o soluție.

Te voi înștiința unde mă mă; mă vei îndatora, scriindu-mi cum merge afacerea, ce mai e nou. Un sentiment de bunăcuviință, pe care-l vei înțelege ușor, mă silește să nu mai primesc de azi înainte nici o vizită și Walstein fu tare nemulțumit când citi această scrisoare. Era amarezat de Elena; vanitatea lui, mai mult decât puțină inimă ce-vea, îl îndemna să pună stăpânire pe o femeie pe care iar fi răvnit-o cei mai strașnici cavaleri.

După o chibzuire îndelungată, el răspunse:

„Doamnă,

Oricât de greu îmi-e și oricât de măhnit mă simt că trebuie să facerez de a te vedea, nu pot decât să aprob marea delicatețe ce-ți dictează portarea. Îți voi mărturisii chiar că oare-care aventuri, al căror eroi am fost, atrag asupra-mi o atenție care ar putea fi primejdioasă pentru o femeie. Totuși, doamnă știu cât respect și-am purtat de și ești cea dintâi femeie, care mi inspiți sentimente atât de curate și dezinteresate.

Te iubesc, doamnă și dacă n'am pus încă la picioarele d-tale inima, numele și averea mea, am făcut-o pentru că am crezut mai cuviincios să aștept sfârșitul doliului d-tale acuma însă se ivește prilejul să sfârșim într'un ceas afacerea, atât de plieticoasă pentru d-ta și atât de fericită pentru mine, care mi-a dat ocazia să te cunosc.

Contele **, de care depind acest fel de afaceri, se va opri o jumătate de zi la cinci leghe depărtare de München; permite-mi să te prezint lui. Atâta numai că așa cum ești străină, tânără, fermecătoare, poziția d-tale

va înăspri severitatea contelui. În interesul d-tale nu pot să i te prezint decât sub un nume, pe care ard de dorința de a ți-i da și pe care ți-i ofer înaintea lui Dumnezeu.

Dacă primești propunerea mea, dă-mi voie să te prezint ca viitoarea mea soție.”

W.

Elena băgase bine de seamă toate părțile ridicole ale lui Walstein dar era bogat; poate era unicul mijloc pe care i-l oferea Providența ca să iasă din cruda situație în care o aruncase. Se gândi că de oarece pierduse pe omul, ce-i fusese drag o nouă căsătorie nu mai putea fi pentru dânsa decât o afacere; că nimeni altul nu va mai plăcea sufletului ei plin de amintirea celui mort, și că, alegând un om care n'avea în el nimic plăcut, însemna un fel de credință păstrată scumpului ei dispărat. Nu mai dai detalii asupra tuturor scuzelor pe care ți le-ai duci singur în asemenea împrejurări, o destul numai să spun că a primit.

Contele promise că se va ocupa de afacere.

După vizită Walstein mulțumi călduros Elenei de faptul că se învoia la dorința lui cea mai vie.

— De-abia acum pot, zise el, să-ți mărturisesc toate calomniile infame pe care le debitează pe seama d-tale babele din München, dușmanii neîn-păcate ale tuturor scandalurilor, ale căror eroine nu mai pot fi dânsa. Tot atât de îngrijorat ca d-ta însă-ți de cinstea d-tale, care trebuie să devină a mea, nici nu mă gândesc să nu întorcem în München înainte de a-mi fi soție. Mai sunt 4 luni până la sfârșitul doliului. Să-l așteptăm în alt oraș.

Acolo vei trece drept soția mea și numele meu se va pune la adăpostul oricărei clevetiri.

Elena făcu mai multe obiecțiuni, totuși se învoi la urma urmel, și plecară.

Odată sosiți, Walstein fu plin de atenție față de văduvă; luă servitori noi, ca să evite indiscrețiile celor vechi; închirie o casă cu apartamente fără nici-o comunicație, conduse pe Elena la teatru, la plimbare, în adunări. Frumusețea Elenei făcea să fie foarte bine primiți. D. și d-na Walstein, erau nepăsări dela orice sorbare, dela orice adunare. Elena găsea situația sa cea nouă foarte fericită, Walstein se arăta cel mai respectuos om.

Într-o zi primară o invitație la țară; stăpânul și stăpâna casei trăsese trăsura proprie să-i aducă. Seara, când erau să se futoare, vizitai veni și anunță că un cal se rănise, și că altul pe aproape nu se găsea.

„Ei bine, zise gazda lui Walstein, veți dormi aici”. Walstein primi Elena, oare-cum încurcată, nu putu totuși să refuze o invitație necesară.

Ea nădăjduia că li se va da două ocaii deosebite. Discreția obișnuită a lui Walstein și garanția că el va orândui lucrurile astfel, dar nu îndrăzni să-și manifeste teama în privința asta, ca nu cumva să-l facă să-i vie vre-o idee primejdioasă. Cu o frică greu de descris văzu Elena că se înserează. Dar ce fu cu ea, când stăpânul urându-i noapte bună moșafirilor săi, zise lui Walstein:

„Cunoști bine casa, ai să-ți găsești odaia”.

Elena se făcu galbenă ca ceara și rămase țintuită pe loc. Apoi, mașina-licește își urmă șopul.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apărea Duminică viitoare

Cronica teatrală

Teatrul Modern.—„Măgarul lui Buridan.”

La teatrul Modern s'a reluat *Măgarul lui Buridan*, frumoasa comedie a d-lor Fiers și Caillavet.

Interpretarea e bună. Am avea însă de observat că d. Radovici, cu părul ca de abanos, nu prea are înfățișarea unui personaj în vârstă de peste 45 ani.

D. Achil Popescu înfățișează tipul tânărului fără caracter, șovăitor, care, în noianul de femei care îl inconjoară, nu pentru inteligența sa, care îi lipsește, ci pentru superficialitatea sa, nu poate să se decidă pentru una din ele, întocmai ca și *Măgarul lui Buridan* mort de foame și sete între un sac cu ovăz și o găleată de apă. D. Achil Popescu s'a achitat bine de rolul său, de și piesa cere ca personajul acesta să fie un tânăr gras, îngrășat de bun trai și însensibilitate.

D-na Giurgen a adus o deosebită animație în desfășurarea piesei în-deplinind cum nu se poate mai bine rolul Michelinii, care, în căuda dreptei judecăți e înamorată de acelaș personaj ridicol.

D-soara Teodosian foarte bine. Unii critici au găsit că d-sa joacă prea trivial și chiar... pornografic. Asta e un exces de pudicitate din partea criticilor.

E, într'adevăr, ciudat ca cineva să laude piesa și să blameze pe artistul care interpretează așa cum cer autorul și logica lucrurilor. Așa o piesa și prin urmare nu e d-soara Teodosian de vină, dacă trebuie să se desbrace și să se culce frumos în patul unui amant. La Paris, unde am avut prilejul de a vedea pentru prima oară „*Măgarul lui Buridan*”, reprezentarea era și mai nostimă. Artistul care juca acelaș rol ca și d-soara Teodosian, ca să pară cât mai aproape de realitate, era îmbrăcată într'un tricou de culoarea pielii. Iluzia era completă.

Nu, domnilor critici, d-soara Teodosian nu e vinovată. Așa că mult mie teamă că ați început să cam îmbătrâniți și vreți să ardeți acum, ce ați adorat odinioară!

V. M.

Sacul cu glume

Suveranul unui stat oare care, avea un ministru foarte devotat și foarte ceremonios. Plimbându-se, într-o zi cu soveranul său prin grădina palatului, deodată, la cotitura unei alee, se opri în loc foarte încurcat și începu să-și ceară cele mai umile scuze.

— Dar ce e, ce s'a întâmplat? În-trebă soveranul foarte mirat.

— La cotitura aleei, răspunde ministru speriat, am călcat — nevrându-mi de mine, — am călcat cu piciorul peste umbra maestății tale!

În Italia e vorba să se scurgă apa lacului Albano, întins la poalele unor dealuri pe care se cultivă vii numeroase. Un locuitor din partea lacului, auzind de vorba aceasta, exclamă:

— Aoleu, dacă s'o scurge apa din Albano, o să sece toate fântânile de prin prejur și, atunci, s'a dus dracului comerțului ce-l fac podgorenii cu vinurile lor!

Doi studenți, fără parale, își fac dejunul cu resturile unei bucați de pâine și a unei coji de cașcaval. Găsesc în dulap și un rest de cafea, și sunt bucuroși să și-o prepare, dar n'au zahăr.

Atunci unul amărit, se scarpină în cap și exclamă:

— Ah, dacă aș fi bolnav de diabet aș ști eu unde să găsesc zahărul!

— Un medic celebru pretindea 10 lei pentru prima vizită, iar pentru celelalte consecutive numai câte 5 lei.

Un avar bolnav se duce la doctor și-l salută ca pe o veche cunoștință.

— Bună ziua, d-le doctor, uite am venit iar la d-ta.

Doctorul, care-i pricepe intențiu-ne, se prefăce că-l examinează și apoi se pregătește să-i scrie rețeta. Bolnavul se grăbește să-i pue pe masă o monedă de 5 lei. Doctorul bagă banii în buzunar și, rupând rețeta îi mulțumi zicându-i:

— Știi ce? Urmează mai bine medicamentul ce ți l-am prescris în prima rețeta.

000

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU
BOALE DE FEMEII
— SUB DIRECTIA —
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie
al spitalelor Eforiei
SECȚIE SEPARATA pentru BARBAȚI
(hemoroide, hernii, tumori, calcule
vesicale, stricturi uretrale, etc.)
Strada St. Ioană 8, în dosul Teatrului Național
— TELEFON 2/26 —

MARE
Inlesnire de plată
PIANINE NOUI
DIN CELE MAI BUNE FABRICI
VERDE FARA NICI UN ACONT
La rate lunare a lei 40
Georg Degen, Invenit
Alături de Colectoria Capșa.

Pretul 1.50

000

Artă și artiști

„Muzeul Grigorescu”. Unul din cei noi: I. Theodorescu-Sion

Grigorescu

Lui Grigorescu, celui mai mare pictor al nostru i s'au făcut multe nedreptăți cât a trăit, dîrind viața orî cărui creator ce nu poate fi dintr-o dată nîei înțeles, necum prețuit cum se cuvine.

Dar cea mai mare nedreptate i s'a făcut după ce memoria lui a fost învîluită de aureola gloriei, acordată de mulțime la puțin.

Operile lui, strînse atît din atelie-rele de la Cîmpina cît și din diferite cancelarii, pe unde se aflau, au fost întrunite într'un fel de „Galerie Grigorescu”.

Până aci, nimic rău. Iată însă că acea galerie închinată marelui pictor național, n'a putut fi vizitată de public, într'u cât fusese rînduită, la început, într'o sală a „Pinacotecii” și apoi, în sălile „Palatului Artelor” de la Filaret.

Pot fi numărați pe degete cei ce s'au dus acolo, la celălalt capăt al Bucureștilor, să vadă operele lui Grigorescu.

Căți-va admiratori, închinăți în trup și suflet acestei gloriei naționale și, apoi, un număr restrîns de pictori tineri, ce-și luau sevălele și sașiturile în căreă, pentru ca să se ducă la Filaret, ca la un izvor sigur de inspirație.

Atît a fost publicul ce a văzut, acolo, opera măreață a lui Grigorescu...

Ei bine, această nedreptate a înțeles de curînd opera marelui nostru pictor național este acum bine rînduită în două săli din Palatul Ateneului, unde poate fi văzută și admirată de mii de oameni.

Bine rînduită acolo, în cele două săli, mulțumită dragostii de artă a custodelui, „muzeului Grigorescu”, opera minunată a întîiului nostru pictor național răpește sufletele celor ce trec prin fața ei.

Este un adevărat primos de admirație datorit celei mai strălucite glorie a neamului nostru, această închinare a sufletelor celor mulți, în năntea operii acestui ales.

De aceea necurmată pribegire a lucrărilor lui Grigorescu de la Cîmpina, la București din Pinocotecă, la Filaret, de aci iarăși la Ateneu, s'a sfîrșit!

Și bine că s'a sfîrșit această tristă peregrinare, de colo până colo, a lucrărilor lui Grigorescu, ce trebuiesc văzute, admirate de toată lumea, de toți cei ce vin prin Capitala noastră.

Alături de „Muzeul Simu”, „Muzeul Grigorescu” este întîia colecție bine rînduită, căreia îi lipsește deocamdată un catalog, lipsă ce sperăm că va fi în curînd acoperită mulțumită reprezentantului ministerului de instrucție, d. G. Giurgea, un fin cunoscător de artă, care a îngrijit această operă de slăvire a memoriei celui mai mare pictor al nostru.

În strada Francin, în fața palatului Ateneului o nouă expoziție de pictură atrage inarea aminte și interesul cunoscătorilor și amatorilor de artă: Expoziția pictorului Theodorescu-Sion.

Pictorul Theodorescu-Sion nu se înfățișează întîia oară în fața publicului.

A expus mult și de multe ori. N'a fost înțeles, de la început, cea-ce nu-i o vină a lui, într'u cât felul de a exprima ce simte în fața naturii nu a putut fi, de o dată, pe placul multora.

I. Theodorescu Sion

Theodorescu-Sion este unul din acei noi; adică unul din reprezentanții străluciți ai noului curent ce stăpînește arta în apus.

Crescut la școala aleasă a impresionistilor Franței, Theodorescu-Sion, nu putea să se manifeste decît tot ast-fel întorcîndu-se în țară.

De aceea lucrările lui n'au putut fi nici înțesele, de la început de toți cu tot impecabilul desen, ce domnea în toate, și de aceea pictorul a avut de luptat cu multe și mari greutăți până să răsbată.

Astăzi, slavă domnului, încep să se găsească, pe lângă admiratori ai

concepțiilor și a felului original în care le notează artistul acesta, și destui prețuitori ai valorării operii lui realizate, pe încetul, cu ardoarea nestingherită a temperamentului ce trebuie să-și facă drum cu orî ce pret.

Iar această expoziție poate fi socotită drept un adevărat triumf al lui Theodorescu-Sion într'un cât viziunile lui luminoase, notate cu o îndemănare de fin pricepător al culorii, sunt nu numai admirate dar disputate de amatorii noștri de artă.

Este cea mai frumoasă și mai meritată răsplătă ce i se aduce artistului după atâtea ani de muncă îndârjită, și de tautalică sbuciumare întru realizarea unor concepții cel puțin apreciable, în atmosfera de banalitate ce stăpînește pe cei mai mulți din pictorii de astăzi.

Nu putem de altfel, de cât să-i dorim pictorului cel mai deplin succes și în ce privește îmbrățișarea din partea publicului amator, spre a-i duce la bun sfîrșit, operele puse la cale!

Ion Gruia

000

O înmormîntare țărăneasă

de AL. CAZABAN

— Și așa, Iordane... zici că a murit bietul Soreată?... —

— Da... L'au găsit înghețat, în deal la vie, în bordeiul lui de lângă erama... Șădea cu fața 'n sus, cu ochii sticleși... Când a murit, cine știe?... Poate că murise chiar în noaptea ceia... poate că de zece zile, nu mai sufla... Nu se putea cunoaște... De unde să se cunoască, dară era înghețat bocăna!... Rar de tot, cobora moșneagu la sat... Doar când venea să cumpere puțin gaz... sau câte-o pâine... Se înfrupta și el odată pe săpîmănă, cu câte-o bucată de pâine... De când cu zăpezile și viscoalele din urmă, nu se mai arăta... Nu l'a mai văzut nimeni... Cum era să răzbată, moșneagu, prin troene cât casa?... De nu dădea pîndaru peste el, apoi toc-mai în primăvară, îl găseau putred gata... Peate că-l mâncau și căinii... Ferească Dumnezeu!... De nu-l murea băiatu, tot nu-l prindea moartea singur... Dă, ce să-i faci!... când e aflat primarul vestea, s'a scărpinat în cap... Erau doar... forme de făcut... că de, era un mort la mijloc... De murea cel puțin în sat... Da tocmai la vie!... Cine să desfundă troianele până'acolo?... Glumă domnule! Deafurî de nămeți!... Și nu o palmă de loc: câțiva kilometri!... După drumu!... Numai răpi și ponoase... Eram și eu în primărie... Secretaru l'a spus primarului să vestească secția de jandarmi... Să facă jandarmii ancheta... Treaba lor... Șeful secției a răspuns la telefon: „Ei, dacă a murit... să-l duc eu în spîmărel... Altă treabă, n'au jandarmii?” Știa el jandarmul ce însemna asta... să te sul, pe o așa vreme, în deal la vie... Primarul — ce să zic? — a răs... De la urmă s'a gândit să-i zică: „Dacă e omor la mijloc?” Știa bine primarul că moșneagu murise de moarte bună... Cine era nebunu care ar fi ridicat un suflet de om, pentru un suman găurit... Că atîta avea moșneagu pe el... Da om șiret primarul: numai așa l'a făcut pe jandarm să se ducă la fața locului... Ce o fi făcut ei acolo... ce o fi dres... Nu știu!... O fi vestit parchetul?... Nu știu... Da știu că s'a dat autorizație de înmormîntare... Da cine să-l îngroape acu?... Trebuia primăria... Da, uite că n'a vrut!... Noi oamenii l'am îngropat... Dacă n'avea pe nimeni?... A dat fiecare cât a putut... A dat și arindașu trei lei... N'a vrut mai mult... „Pentru hoțu ăla, să dai parale?” Așa o zis domnu arindaș și ne-a aruncat cei trei lei... Hoț, hoț, Soreathă!... da creștin... Să-l îngropi așa fără sicriu și fără

popă?... Se poate?... spune și dumneata!... Și așa plătit, popa nu voia să se ducă... Cât i-am bătut capu, până ce l'am hotărît, să meargă să-i cânte prohodu, acolo sus, la vie... Cere, Sfințila-Sa, s'aducem noi mortu 'n sat, și de acolo să-l ducă la groapă... Și chiar din celalalt omenii... Nu vrea niciunul să se ducă la vie... Abia ne-am găsit eu, cu alde Geamparoiu, cu Stavăr și cu deul pîndari... Trebuia să-l ridicăm... Nu-l vorbă ne-am mai cinstit noi... Se putea să plecăm, așa, pe o vreme ca aceea... Da ce vremel... Și ger și vînt!... Când am eșit din sat, și am trecut de șoseaua națională, ne umfla vîntu pe sus... Dupăoai când am ajuns în deal!... Inotam pîn'n brău, prin zăpadă... Părintele își suflecuse anteriorul și mereu îi tot da: „Mă Șoreata mă! N'ai găsit și tu o altă zi mai bună... Te primea iadu și alt' dată!” Geamparoiu ducea coșciugul în spînzare și la fiecare pas, injura în gura mare... De câteva ori, ne amenință că aruncă lada de răpă... Și doar îl plăteam... Da ce să facă omu?... Il înghițise frigul... Când am ajuns sus la bordei, nu ne mai simțiam oasele... Ușa bordeiului era crăpată... Cercaseră lighioanele, se vede, să intre... Mortu era așa de înghețat, că a trebuit să facem foc... Așa îl scîrșice frigul, că nici nu-l puteam băga în coșciug... Da cât nu l'am întins noi, până ce l'am văzut în cutie!... L'am luat noi să-l ducem pe mîini... Da crezi că după câțiva pași, l'am mai putut duce?... Ni se înghețaseră mîinile, de nu le simțeam... Ce să facem și noi... L'am dus țărăș... că tot era vale... Păcat că nu era pîrtie, ca sania era gata... Până la șosea, am mers... De acolo, iarăși l'am luat pe mîini... Vai de noi!... Și nu trecea nici o cărută să șanie... Parcă ora un făcut... Trebuie să fi fost afurisit mortu, de-l mergea așa de bine!... Când am ajuns la han, — știți hanul lui Surdila — părintele ne-a spus: „Să intrăm!” Da fără să ne fi spus el, că tot intram eu, să ne mai încălzim... Am lăsat mortu 'n drum, dă, poate era un păcat... Da nici să intrăm cu el în cărciumă, nu se putea... Erau mai mulți în han... Era și Iosif, moraru de la curte... Era făcut omu... Dă, ce să-i faci!... dacă e meșter și câștigă... Și pe așa vreme, cine nu se încălzește? Cerurăm și noi un chil de țuică fiartă!... „Să plecăm acu” a zis părintele, da domnu Iosif, al dracului român, nu ne-a lăsat. Și, a făcut și el cîinste cu un rînd... Atunci, intră și Mărzac... „Da a cui, e sîniuta de afară?” — Giamparoiu rîse: „I-a lui Soreată!... A plecat s'aducă lemne de la pădure!” Domnu Iosif strigă: „Să mai beu un chil, în sănătatea lui Soreată!”... Am dat de câteva ori să ies afară... da mă lasă parcă cineva... „N'auzi cum suflă vîntul!”

Și adevărat că sufla... Să ridice hanu lui Surdila, nu alta!... Când ne-am mai încălzit, am eșit și noi, că nu puteam să lăsam mortu în drum! Da să vezi grăcia dracului! Viscolu acoperise aproape coșciugul... Altă muncă... Da l'am scos noi... Și noroc c'a venit sania morarului... L'am dus boarește până la groapă... Se putea să-l lăsam așa?... Că dă: hoț, hoț Soreată, da creștin... Ce să zic?!

000

DORINȚA

Pe-o zi de primăvară 'n zori
O boare caldă, niște flori
Un cer cu soare;

O șoaptă, câteva zămbiri,
O înfrățire de priviri
Alintătoare, —

Și-o mînd ca de catifea
Ce toate grijile îi ia
C'o mîngăiere

E visul care-l fac mereu
În umbra sufletului meu
Plîn de durere.

Ludovic Daus.

LUIGI PIGLINI

Amintiri de la școala de marină din Livorno

Odată cu înființarea consulatului român în Livorno la 1880, sub cavalerul Guglielmo Pierini, a fost numit secretar și dragoman un înfocat filo-român, Luigi Piglini care fără să fi vizitat încă țara noastră, învățase puțin românește și știa multe din istoria și obiceiurile noastre naționale.

În 1894 după moartea lui Pierini consulatul a trecut sub comandorul Rosolino Orlando care din cauza prea multor ocupații cu dirijarea lucrărilor din șantierele său naval, a demisionat recomandând directorului nostru pe contele Victor Chayes o persoană de înaltă distincție.

Școala de înființării consulatului la Livorno a fost că, în afară de interesele comerciale care începuse să se ivească între porturile Dunărene și cele din marea Tirenă, guvernul se hotărâse să-și formeze viitoarele forțe ale marinei în academia navală italiană. Prima serie de bursieri, compusă din elevii: Dumitrescu Tudor, Popescu Gheorghe și Racliu Alexandru, a fost primită la gară și internată în școala de secretarul Luigi Piglini.

Luigi Piglini

Din a doua serie: Ionescu Nicolae, Negru Nicolae, Iosifescu Dumitru, Mihăilescu Mihail și un alt Mihăilescu Mihail, ingrata soartă n'a știut să alegă și bietul secretar Luigi Piglini, singurul ajutor al tinerilor bursieri români, a avut de îndeplinit o dureroasă misiune.

Mihăilescu Mihail cel dintâi clasificat, după ce a obținut sabia de onoare care nu se oferă de cât în cazuri excepționale de merit, îmbolnăvindu-se, cu toată grija părintească ce i-a dat bunul vice consul Alberto Paoletti, a fost înmormântat la Pisa de Luigi Piglini într'un colț din cimitirul protestant.

Pot la Pisa, Luigi Piglini în 1885 a înmormântat pe Dumitru Pavlici, fost profesor de matematică la Sf. Sava.

Din a treia serie: Stratic Tudor, Scodrea Vasile, Cătuneanu Aureliu și Crețescu Nicolae, doi, neputând să se obișnuiască cu astronomia nautică și viața de mare, tot așa după cum i-a primit la gară, Luigi Piglini i-a reexpediat pachet în țară.

Din a treia serie au terminat școala numai elevii: Păun C. și Niculescu Rizea, despre care, afară de numele lor din registre, n'a rămas nici o amintire în tot Livorno.

Au urmat apoi câte-va serii de bursieri cărora fiindu-le imposibil de a se deda cu disciplina marinărească, parte au fost trimiși pe cale pașnică înapoi acasă spre rușinea acelor care n'au știut să-i alegă, iar parte au fost repatriați sub haionetă în urma actelor scandaloase la care s'au expus, spre rușinea obrazului lor.

Din aceste triste serii singur elevul C. Pogonatu a reușit să persiste și să termine școala.

În urma scandalurilor provocate de câțiva bursieri prinși de pe stradă și trimiși în Italia la studii prin presiuni și stăruințe, guvernul italian a ridicat favoarea acordată României de a-și forma elementele flotilei în școala lor.

Norocul nostru a fost că la Roma găsim un atașat militar locotolonel Vlădescu, a reușit cu multă greutate ca să înduplece ministerul de război italian, de a nu lua o așa decizie.

Atrăgându-i-se atenția asupra acestei grele lovituri, guvernul nostru a procedat mai cu scrupulozitate, trimițând la Livorno o serie compusă din elevii: Gonta, Constantinescu și Ionescu, reușiți la concurs prin propriul lor merit.

În 1909 elevul Ionescu C. a obținut sabia de onoare și dreptul de a purta pe mâneca sacoului în semn de distincție... *le cifre Reale... inițialele numelui regelui Italiei: V. E.*

Tot în acest an, oficerul C. Tonegaru din serviciul maritim, a fost cel dintâi român care a obținut cu succes diploma de căpitan maritim de lungo-corso.

A urmat apoi, singur elevul Roman August. În 1912 seria compusă din elevii: Antonescu I., Bucescu A. Mărăcineanu C. și Mărculescu M. terminând institutul tehnico-nautic „Amerigo Vespucci” au obținut licența de căpitan de lungă cursă. Actualmente se află încă la studii, ultima serie: Deleanu Eugeniu și Niculescu D. Dumitru.

Pentru toți, încă de la înființarea consulatului, de la 1880, secretarul Luigi Piglini, a trebuit să alege. El a primit și a condus de mână, la școala pe mulți din micii bursieri români, din care o parte ocupă astăzi poziții înalte în marinele noastre.

În 1911, în urma dragostei și focului ce-l neliniștea să vadă România, intrând în țară pe la Predeal, s'a apucat în genunchi și a sărutat pământul.

În însoțea d. Dumitrescu Tudor, unul din bursierii din prima serie, acum retras din marină și stabilit la San-Remo, unde duce o viață ideală.

Luigi Piglini e secretarul consulatului român din Livorno încă de la 1880 și serviciile sale reale, în adevăratul sens al cuvântului, nu pot fi răsplătite niciodată bănește. Ele porneau dintr'o inimă nobilă în care se înrădăcinase dragostea pentru țara noastră.

Luigi Piglini împlinește 34 ani de când funcționează ca secretar onorific, și nimeni nu-și mai aduce aminte de serviciile sale.

El însă păstrează de la fiecare câte ceva.

— Ai cunoscut pe d. Negru Nicolae?

— Cum să nu, Signor Piglini.

— Ei bine, îi plăcea te accinghe fritte mult, mult de tot.

— Dar pe Mihail Petre?

— Și pe Mihail.

— Acesta când mânca cireși, înghițea și sâmburi.

— Dar pe Gonta?

— Pe Nicu?

— Da pe Nicu Gonta, cum eșea de la academie, cânta prin port *caccinco alla marinara și tira, tira!*

— Da pe Marco?

— Mareu Mărculescu?

— Da, da, se tutuia cu principesele de Salemi nepotul regelui, când se îndopau cu stridii la Nassi. Și ast-fel, de la fiecare îi rămăsese câte un amănunt.

De 34 ani, Luigi Piglini funcționează ca secretar onorific.

Când am trecut mai deunăzi prin

Constantinopol și am văzut pieptul cavașilor și servitorilor de la legatia noastră plin cu decorații, mi-am adus aminte de Luigi Piglini care n'are nici una și nici n'a avut vre-o recompensă cu care să se fi răsplătit serviciile sale.

Dar nu aceasta e mâhnirea lui. Săracu! Îi pare rău că fost bursier de la Livorno, pe când erau departe de țară, de tată, mamă, alergau la ajutorul lui, și acum l'au uitat cu desăvârșire, nici un rând, nici-o mulțumire!

Calambrone

Literatura Portugeză

TRANDAFIRUL OFELIT

de PABLO CASTAO

Așa că nu o să mă uiți?... Îți vei aminti de țara aceia îndepărtată, unde în colțșorul tău, în leagănul tău, în căsuța ta, unde ți-ai trăit și petrecut copilăria, se găsește o inimă ce bate pentru tine, un pept ce suspină și ochi umezăni gândind la tine... Îți vei aminti de cântul dulce al privighetoarei din păduricea din apropiere de desmerdările zefirului înopțat, de razele soarelui duse spre apus...

— Nu cred că depărtarea sa și timpul să ștergă toate aceste amintiri frumoase...

Așa de pasionată îi spunea ea inimitul ei, în ziua plecării lui.

— Niciodată nu te voi uita!... Niciodată depărtarea, sau timpul nu-mi vor șterge din inimă acele amintiri atât de frumoase... Ele rămân adânc săpate în inima mea, rămân pe veci neuitate!... Ah! dacă ai ști cât te iubesc!... Fără tine, nu aș mai putea trăi... Ce dureros e că pleci! Dar trebuie să ne supunem nemiloasei soarte!...

Așa spunea iubita către draguțel ei; iar el strângea mâna copilei plângând cu mult nesă.

A doua zi se despărțiră cu o nesfârșită durere, cu lacrimi în ochi, dar cu speranța că în curând se va întoarce și recăpăta liniștea cea părăsă pentru moment.

Timpul se scurse repede; trecu luni, trecură ani. Iubita îi rămase încă credincioasă, iar el o iubea și cu mai mult foc pe copila ce și-o părsise... După o vreme el se întoarse... La despărțire își lăsase iubita cu speranța să o regăsească mai drăguță, mai iubitoare de cum o lăsase. Dar, ah! vai! gheața neînduplecată vesteji acel trandafir cu o iuteală înfricoșătoare!

Ochii ei scânteciori pe vremuri care-i străpungea inima, acum erau întunecați, iar obrajii rumeni și frumoși de altă dată, se asemăna cu un pergament.

Când o văzu rămase mut de groază privind la acea umbră...

— Nu mă voi mai îmbolnăvi — spuse tânăra copilă — aproape în șapte, întoarcerea ta desigur mă va reînșănătoși, și din nou ne vom iubi fără să ne mai despărțim... tu nu vei mai pleca?... întrebă sărmana copilă.

— Poate, hohorosi el; și un suspin adânc își făcu loc din pept.

Timpul se scurse ca de obicei; privighetoarea din păduricea din apropiere trila neînecat cântând frumusețea naturii; în parc soarele desmerda cu ultimile-i raze șirurile de trandafiri catifeleți, pe când zefirul delicat se îngăna... numai trandafirul înghețat atârna ca o floare vestejită de arșița soarelui... și din zi în zi viața ei i se scurgea...

Într-una din zile primi vestea, că iubita lui îl cheamă. Veni numai decăt, gâșind pe sărmana copilă cu buzele pale și cu privirea aproape stinsă. Copila îi făcu semn din cap. El se apropie de pat și deodată se aprî îngrozit, pâli... Un groaznic chin îl

cuprinsă umplându-i inima de durere.

— Șezi lângă mine, scumpul meu, zise suferinda cu o voce slabă. Privește-mă că nu tărziu mă va părăsi viața. Nu mai am nici o speranță de viață și plăceri... simt că mi se apropie sfârșitul... după câteva clipe poate nu voi mai fi printre cei vii... Voi sbrua departe din această lume fără să mă mai întorc... Așa mi-a fost soarta... și noi nu puturăm să ne realizăm visul nostru!... Ultimele mele cuvinte îți sunt spuse ție, ah! scumpul meu! Aduți aminte că rămânând în această lume, care ne-a fost așa de crudă și necompătitoare, că exista o inimă, care te-a iubit până în ultimul moment, și care în preajma morții îți striga numele tău... Eu nu fusese capabilă să-ți aduc bucuria și fericirea în lumea aceasta, căsănește-te de-ți găsește aiurea o inimă iubitoare și nu mai jăli soarta mea... nu mai așa voi fi liniștită în adăncimea mormântului meu, unde voi dormi în liniște somnul de veci în tu scumpe amice la rândul tău vei recăpăta liniștea sufletească. Să nu mă mai jelești... aceasta îți va aduce dureri și suferinți—dorindu-ți din adăncul sufletului pace inimei tale... aceasta îmi este ultima mea mulțumire către tine...

Cuvintele erau din ce în ce mai confuze și în sfârșit aproape nu se mai înțelegeau.

În timpul delirului moribundei, tânăra cu capul plecat isbucni în hohote de plâns. Lacrimi îi umplu ochii lui negri și frumoși iar când își ridică capul, observa prelungindu-se din ochii moribundei două lacrimi mari ca niște perle restorându-se pe obrajii ei palizi și uscați.

— Iartă-mă, zise el, dacă ți-am greșit ceva, suspinând greu. Viața nu mai are nici o însemnătate pentru mine! Tu, fusesi tezaurul inimei mele, fără tine viața mi-e un chin.

Mulțumesc iubite! murmură moribunda închizându-și ochii.

După o jumătate oră iubita nu mai era printre cei vii.

A doua zi, în zorii zilei el fu găsit în parc împușcat în cap de un glonte, iar din gura lui făcea șiroaie de sânge, iar în mână dreaptă ținea strâns un revolver de călăreț.

— E un neclăbzuit, — ziceau unii, și treceau indiferenți; — nebun, strigau alții și treceau dând din cap; — e de compătimit, judecau alții și cu multă îngrijire îi duceau cadavru spre a-i face înhumarea.

Traducere de Miluță Simion

E L E G I E

Măntreb, cum fost-a cu putintă
Să ștergă viforul uitării
Atâta farmec și splendoare?

Și tot ce viselor fînță,
Și-aripi de vultur cugetării,
Și-avânt îi da spre culmă să zboare.

S'a stins de mult ca frunza 'n
toamni.
Cântul lebedei pe lac;
Ca un suspin de vânt ce moare.

Acum nimic nu mă mă 'ndeamnă
Spre ideal. Și plâng, și tac...
Tăcerea mă 'nșoar' arare —

E moartă! Stelele mi-a spus!
E moartă, văi, a lor crăiasă!
Și trece-un zvon din floare 'n floare:

E moartă? Frunza de alun
Spre iaz s'aplecă — și se lasă
Pe crâng un vâl de întristare.

Mă urmărește nălcuirea:
Avee vād o cruce — și-un mormânt
Se sapă 'n pieptu-mă care moare.

De-aș măi trăi o clipă fericirea
Ca să măi fiu ce nu măi sânt! —
S'a dus și farmec, și splendoare...

I. Foti.

SCHIȚE ȘI NUVELE

La bărbier

de MESTUGEAN

În orașelul T. intru într-o mică bărbierie, atras mai mult de splendoarea galantarului, împodobit cu perdele subțiri, cu flacoane, parfumuri și cosmetice, în mijlocul cărora trona bustul decolat al unei superbe mirese de ceară gătită cu bețoală și flori de lămâiță.

Interiorul dugheanei era de o curățenie exemplară. Distanțele între mobile parcă erau măsurate cu compasul. Scaunele erau aliniate. Oglinzile și dulapurile, strălucitor de curate, ai fi zis că stăteau smirna, ca și calfa, tânăr imberb, care încremenise într'un colț.

Mă primi un personaj înalt de statură, rigid, care mă pofti imediat să ia loc pe fotoliul de operație.

Era însuși patronul și-mi făcea cinstea de a mă servi în persoană.

Fără vorbă multă, scoase dintr'un dulăpior un șervet enorm, îl scutură de trei ori șgomotos, făcându-l să plescăie ca sfărâcul unui biciu. După aceea, mi-l legă bine în jurul gâtului, fixându-mi capul de rezemătoarea scaunului și dându-mi să înțeleg, printr'un gest ce nu suferea replică că nu aveam voie să mă mai mișc.

Deși pe jumătate sugrumat, mă ținu liniștit, lăsându-l să-și facă meșteșugul așa cum îl tăia capul.

În timpul acesta, bărbierul îmi și acoperise fața cu o avalanșă de clăbuc și începuse să-și ascuță briciul pe o curea prinsă de perete, cu niște mișcări violente care făceau să se sguțuie disciplinatele oglinzi și denota în același timp, o extraordinară energie la bărbierul meu.

Dacă s'ar apuca să aplice aceeași energie și pe obrazul meu? Mă simții cuprins de o vagă neliniște și începură să-mi cam vină gânduri negre. Dar, ce puteam face, încătușat cum eram pe scaun și cu capul fixat de rezemătoare?

Bărbierul lăsa cureaua și se apropiă de mine cu sprincenele încrunțate. Atunci îmi dădui seama că erau de întemeiate temerile mele. Era însă prea târziu. Dintr'o singură mișcare, bărbierul îmi și curățise obrazul stâng. Îmi venea să urlu. El, ton de comandă: capul la dreapta, și, în clipa următoare era gata și cu obrazul stâng. Iau venea să urlu. El, fără să țină seamă de torturile prin care treceam, îmi prinse fața cu brațul stâng, să mă înăbușe, și începu să lucreze la bărbie. Nu insist, ca să nu-mi reînnoiesc durerile. Vă spun numai atât că întreaga operație n'a durat nici trei minute. Apoi, mi-a inundat fața cu apă rece frecându-mă vartos și făcând să-mi trosnească maxilarul, m'a pudrat și, în fine, m'a deslegat zicându-mi scurt: „Să vă fie de bine!”

Când mă privii în oglindă, eram roșu ca sfecla și din ochi îmi lășneau scântei.

Îmi ridic privirea în sus, să rog cerul să-mi dea răbdare, când, deasupra oglinzii, observ un portret mare, desenat cu creionul negru, înfățișând un sergent major reangajat, care se pozase într-o poziție războinică, cu mâna stângă pe garda săbiei, iar cu cea dreaptă în sold. Sergentul-major avea mare asemănare cu bărbierul meu; dar era mai tânăr și tuns ca în palmă.

— Cine e? întreb pe bărbier, arătându-i portretul.

— Eă, îmi răspunde el scurt, cu un zâmbet de năpusă măndrețe.

Atunci înțelegi de ce bărbierul era așa de inimos și de unde venea disciplina aceea desăvârșită ce se întindea până și asupra mobilierului din dugheană.

Luându-mi rămas bun, îi strânsei mâna zicându-i:

— Te felicit; ești cel mai energic dintre bărbieri ce i-am văzut vreodată.

Frederic Mistral

În vârstă de 83 de ani, își purta bătrânețea c'un corp neincovoiat, iar trăsăturile feței lui senine, sub zăpada care-i acoperise capul, erau nealterate. Moartea părea departe de voinicul bătrân. O gripă însă-l dobori în câteva zile. Inecat de un acces de tuse, expiră fără agonie în brațele soției sale și ale amicului Damian, fost primar al orașului său Maillane.

Franța, în frunte cu Provence — patria mică din patria mai mare — îi plăge moartea, și ecurile durerilor lor răsună în lumea întreagă. Îi plânge Franța, pentru că Mistral i-a făcut cunoscut tezaurul frumuseților intelectuale ale Provenței, aproape necunoscute; îi plânge Provence îndoit, pentru că Mistral i-a reînviat limba armonioasă — vechia limbă d'oc — rămasă'n stare de dialect. I-a reînviat-o prin scrierile în care se răstrânge natura plină de soare a Provencei; i-a reînviat-o prin poeziile în fruntea cărora stă *Mireille*, poemă în 12 cânturi, în care se află revărsat sufletul simplu și adânc al Provencei; i-a reînviat-o și i-a reînțemeiat-o prin crearea unui dicționar.

Scriitor francez și scriitor, cu deosebire, provençal, este așezat de critica europeană printre poeții de frunte ai timpului nostru.

Opera lui de regenerare și de reînviere a lutreprins-o cu ajutorul scriitorului provençal Bourmanille și încă alți 5 cu care a constituit *Feli-*

brigia, colegiul felibrilor, al căror mare senior era Mistral. Acești felibri au încoronat, în ziua de 10 (22) Maiu 1878, la Montpellier, pe Vasile Alexandri pentru „Cântecul gîntei la tine”.

Mormîntul poetului în cimitirul din Maillane

SONET DE PRIMĂVARĂ

*Se năruce iar frumoasa primăvară
În căruc din nou au să răsară flori
Și ca să cânte 'n crâng privighetori
Sub farmecul de nopți cu lună clară.*

*Natura, desvîlind a ei comori
Din nou vieți noi va face să răsară
Și ca 'ncolți, sub soarele de pară
Iubirea moartă n'aveci nu mai invie.*

*Doar mîna-mă, sarmana solitară
Nu să mai simtă ai dragostei flori
Iubirea moartă n'aveci nu mai invie.*

*Și raza ochilor căprui, mîngăietori
Ce sufletul abît mi-l înșelară
N'am s'o mai simt...*

Așa fu scris să fie.

Ava Codreanu

IN AEROPLAN

de DRAGOSLAV

Când eram mic, ascultam cu drag povestile cu zmei, cu balauri, cu aripi și șapte capete, cu cai năsdra-vani cu patru rânduri de aripi, cu covorul din povestea lui „Arghir” pe care cum te așezai pe el, de ici, te duceai cine știe unde; cu feciorul împăratului florilor, căruia împăratul vânătorilor, unchiu său, îi dăruia un scrânciole cu aripi, care cum îi da drumul din un șurup, scrâncio-bul să înălța cu tot ce era în el și se tot ducea unde-i era vocea omului. Toate astea făcuseră din capul meu o lume de închipuirii, un cinematograf și parcă mă vedeam scît într'un leagăn năsdra-van, și înălțându-mă în sus, în sus, de numai vedeam oamenii decât ca furnicele, alte ori de loc; casele ca niște moșuroaie, și mă ridicam sus, sus în nouri, în soare, în lună, la poarta de aur a lui Dumnezeu și de odată mă gândeam că fiind așa sus, ce aș face de mi-ar da cineva drumul și simțeam fără voie un fior și îmi închipuam că pic, și vin tot peste cap, dar nici odată nu-mi lăsam mintea să-și închipuie căderea mea că mă înfricoșam de moarte și mă scuturam și-mi închipuam că din sbor mă prinde un înger. De multe ori noaptea chiar mă visam sburînd pe sus și urmăriindu-mă cineva, și scăpam. Și ce plăcere nu-mi făcea sborul: parcă îmi creștea înimă și-mi da sănătate. De multe ori, parcă picam din înălțime. Atunci, simțeam un fior rece prin mine și îmi ziceam: „Haiți, de acu, fărăme mă face!” Inșă spre mulțumirea mea, de și cădeam pe pământ, dar nu-mi se întâmpla nici un rău. Și, nu știu cum, mă pomeneam că sbor iar, ba poate mai sus.

Taina asta mi se întâmplă și azi: simt plăcerea sburăturii în vis. Dar cu atîta doar rămăsesem până mai zilele trecute.

De la vremea povestilor s'au perindat ani și închipuirea mea de copil o legam de sborul inginerilor, de acela al paserilor. Pe urmă prin aer vedeam sburînd muștele, un fel de gândac cu fața albăstrie ce-i ziceam: „calul popei”, „calul dracului”, fluturei, albinele și altele prăvăzute unele și cu două rânduri și trei rânduri de aripi. Și mă minunam cum pot sbura ele. Și omul de ce n'ar sbura?

Crescînd, însă, mai mare: am putut citi despre baloane, ce duc omul la sute de metri, în sus, dar că nu te poți duce cu el unde vrei că nu are cărmă; că se muncește să se găsească cărma lui și printre toate gândurile lui meșterul Manole, care a ridicat mănăstirea „Argeșului”, că luându-l Negru Vodă schelele, pe când se afla pe coperis, că nu cumva să facă o mănăstire și mai frumoasă, el și-ar fi făcut aripi de șindrili; și și-a dat drumul, iar unde a căzut ei-că s'a făcut o fântână ce se vede și azi, și care îi poartă numele, iar ca parte religioasă, auzeam, prin casă vorbind, și pe alți bătrâni, că odată au să vie păsări e clonțul de fier.

Asta din urmă mă îngroznea și parcă vedeam niște păsări negre și cu clonțul de fier, că se reped asupra creștinilor și-i mănăncă și tare îmi era frică și-mi ziceam:

„Doamne, de aș muri să nu mai ajung vremurile ale.

Ajuns în școli mai înalte de cât aceea unde învățasem a sloveni dădu-i peste mitologia greacă și română și citii de Mercur care avea aripi la cap și picioare și eroi, ca Icar care își făcuse aripi de cîră, dar că sburînd până la soare aripele s'au topit și el a căzut în mare.

Povestii, dar din care să vedeam până unde a mers treapta de închipuire a omului și dorul lui de a se vedea sburînd ca paserile.

Ba odată, în orașul meu, unde

m'am născut, era un fecior de boer. Variam care era un om foarte citit, un fel de nemulțumit al felului obișnuit al lumii de a gândi și a crede și care tocmai din pricina asta lumea de pe la noi îl socotea de nebun. Într-o zi, a intruchipat un balon mic de hângimea unei havane, prevăzută cu un fel de cârmă și zicea că el a găsit cârma balonului. Toată lumea a râs și s'ovonea că a înnebunit de abinenetea. A ținut și o conferință, dar n'au mers decât doi băieți de gimnaziu să-l asculte, și aceștia numai ca să râdă, căci nimeni nu-și închipuia că are să se descopere vre-o dată și minunea asta.

Și au trecut ani, lumea, se înțelege, a năinat să bea, să mănânce, fără să gândească că cele spuse de omul acela, e o problemă, care chină de mult spiritul omenesc, și care nu-și lasă pe unii nici să doarmă acătarea și că în depărtatele țări să așteaptă ca o mântuire descoperirea cârmei balonului, iar că unii oameni muncesc și la altă nădrăvnicie, cum ar putea să aducă la îndeplinire basmul: să te sufl în o căruță, de ici, sau într'un scrânciob cu aripi și cărmuind un rup, dihania să-și ieie vânt și să sboară cine știe unde. Eu niciodată, nu mi-am închipuit, că după descoperirea tracțiunii cu aburi ca: vapoare, mașini de fier, cum și a automobilului, nu are să ajungă vremea ca omul să sboare...

Acum, vre-o cinci ani am avut un vis: Mi se părea că mă aflu într-o casă, și deodată aud niște glasuri de femei:

„Uite un inger!”

Când, mă uit spre urmărea și dragostea și căldura sufletească ce o am de copii pentru lucrurile astea pline de așa înaltă poezie, văd un om cu aripi pe sus venind dinspre răsărit, în tinzând când o mână, când alta înainte, și a venit, a făcut un înconjur ca un aeroplan deasupra casei unde stam, și s'a oprit deasupra unui stâlp de telegraf și pășea în văzduh ca un cocor.

Și l'am văzut bine: era îmbrăcat numai în haine de argint și încins cu eșarfă de argint. Și ora alb ca zorile zilei.

De atunci, is atâtea ani, și visul așa fusese de întipăritor că nu mi-a perit nici azi din minte, dar, nu știam ce rost o fi având, într-o zi nu mă gândisem de mult la ingeri. Și iată, că nu de mult aud că s'a descoperit cârma balonului, aceea de care răsuseră târgovetii mei, și că unul Latham a făcut o mașină de sburat, căreia îi zice: „aeroplan”, și pe urmă unul Bleriot, și altul Farman și că chiar sboară le zeci și la sute de metri în sus, dar că se lucrează înainte la perfecția acestei mașini.

Comedios lucru îmi părea. Ba, se auzea că doi e la noi, unul Brumărescu a făcut și el un aeroplan. Apoi, am auzit că vine un francez Bleriot să sboare și la noi. A fost o minune, o sărbătoare națională, când a sosit latinul ăsta cu mașina lui, lumea alerga ca nebună să-și ia locuri la Velodromul de la Băneasa. Și-au rămas zăpăciți și lumea și Familia Regală: în adevăr a sburat. Visul urmărit de atâtea ani, s'a văzut și la noi.

Și de acolo, au prins imbold și românii noștri, și au format ligă aeriană și bogătași între care și aliatul român Bibescu au dat bani de a cumpărat aeroplane.

Și de acolo, la statul și lumea a înlesnit liga și construirea de asemenea mașini, pentru apărarea țării și a venit și Vlaicu și pe urmă Coandă cu mașinile lor minunate care au stors lacrimi de admirație. Iar bravii noștri ofițeri, ca: Popovici, Protopopescu, Capșa, Zorileanu și alții s'au grăbit cu riscul vieții să se înscrie ca piloți aerieni. Iar atunci, când am văzut cel dintâi aeroplan deasupra Capitalei mergând lin ca o pasare uriașă fără voce l'am amintit de visul cu ingerul

TE 'NTREBI...

Fratelui meu V.

*Te 'ntrebi: «cum trece viața?... și ți-e frică
Gândindu-te că poate neșința,
Ca mâine, — munca ta și străduința —
Le va 'ngropa cu mâna'i inimică.*

*Șaluncă, ori cât de grea ți-e suferința,
Pe lângă răul morții pare mică;
Din nou privirea 'n sus 'ți se ridică
Și 'nfrunși, trăind, durerea și căința.*

*Iar când târziu, urăteii bătrânețe
Semne amintiri îi bat în poartă
Îți pare rău de stinsa tinerețe, —*

*Și a-i vrea să mori, dar moartea întârzie,
Și abia atunci tu vezi ce nebunie
In tot ce-a fost și 'n tot ce este soartă!*

S. Hertepanu.

Iar eu, care mai păstrez întipărirea frumoasă și tot odată înălțătoare al acestui sbor, ca un scriitor nu am lăsat ne scrisă și comedia asta, iar când voi face un sbor mai mare cred, că, atunci, vă voi spune mai multe din amintirea lui.

000

ARTIȘTII NOȘTRI

D. Ionel Cigalia

unul dintre bunii artiști ai companiei lirice române devenit în anii din urmă foarte simpatic publicului.

Măine, Luni, se va da o reprezentare în beneficiul acestui artist, cu *Micul Rege* în care d. Cigalia are un rol frumos.

000

Dragoslav și Tonogaro

D. I. Dragoslav, distinsul și fecundul scriitor, răspunde în „Rampa” la articolul „Cătarău și Dragoslav” al dlui C. Tonogaro.

D. Dragoslav e supărat foc nu atât pentru faptul imperecherei numelui său cu acel al nihilistului, cât de calificativul de „scriitor cu toptanul” pe care i-l dă d. Tonogaro.

„Tonogaru în articolul său nu are nici-o răutate, spune d. Dragoslav.

Atunci de ce se supără amicul Dragoslav și, în supărarea d-sale critică cu asprime și pe nedrept încercările literare ale dlui Tonogaro? Ba încă îl sfătuiește să se lase de literatură.

D. Dragoslav, între altele, spune că d. Tonogaro ar fi căpitan de vapor și că dacă vrea să fie scriitor să se lase de meserie.

Eroare, domnule Dragoslav!

Și Pierre Loti a fost marinar dar asta nu l'a împiedicat ca să scrie opere neperitoare.

E o idee greșită că, pentru a fi scriitor, trebuia să fii neapărat flămând, să n'ai cubuș și să ai fața opărită de durerile vieții.

Scriitorii de talent n'au suferit durerile materiale ale vieții decât la începutul carierei lor. Îndată însă ce au dat dovada meritelor lor, s'au îmbogățit, ba unii din ei au devenit și milionari.

Se scrie cu mult mai bine cu stomacul plin și într'un cabinet de lucru luxos, de cât după o masă sărăcăcioasă sau într-o odăită goală, rece, la lumina unei lămpi ce fumegă.

Un scriitor care, după un număr de ani și un număr de volume publicate nu izbuteste să trăiască comod din produsul producțiilor sale literare, trebuie, neapărat, nu să se lase de scris, dar să-și caute și o ocupațiune care să-l puie la adăpostul privațiunilor. Așa au făcut mai toți și prea bine au făcut.

Dar adevărata supărare a dlui Dragoslav n'a provenit din faptul că numele d-sale a fost pomenit alături de acel al lui Cătarău, ci, pentru că a fost numit „scriitor cu toptanul!”.

Și aci d. Dragoslav are dreptate.

Să ne explice d. Tonogaro: ce-i nia „scriitor cu toptanul!”

Bălălaș

000

căci ea ingerul cea plutea. Și m'am gândit și la paserile cu cloșul de fier. Că, iată, după proocirea bătrânilor: ca: piugul fără boi, carul de foc, s'a împlinit și proocirea asta: paseri cu cloșul de fier: care după mine nu-s altele de cât mașinile de sburat.

Iar auzind că sboară și altă lume în astfel de mașină, mă minunam cum nu le e frică. Dacă se rup ceva și pică de acolo? Dar cu cât trecea vremea și ispita se ținea de mine: așa fi vrut să știu se simți. Până când într-o zi, mă întrebă un prieten: „Vrei să sboară?”

— Vreau, îi răspunsei, dar cu în-doială: — „Când îi poți, să-mi spui!”.

Dar de câte ori vroiam să-l spun, mă apuca un fior de sială și frică. Până într-o zi, n'am mai putut și mi-am zis: „Dar până când atâtea frică?”

— Și doar aștepta-i să-l văd și să-l spun că sunt gata.

Însă veni dandanaua asta a mobilizării, nu știu ce, până acum la sfârșitul lui August, când prietenul, într-o zi, mă întrebă: Mergi, că vin și alții!..

— Hai, că merg, i-am spus eu îndrăzneală.

Era o zi senină, când am plecat la Cotroceni, spre seară. Vreme de sfârșit de vară și cu vânt plin de vreme târzie.

Și, iată-mă înaintea unei dihanii cu patru roate: două mari înapoi și două mici înainte. Și în adevăr un fel de „calul dracului” cu două rânduri de aripi supra puse cu botul unde e helicea turtit ca al ganganiei celeia, și captușit cu fier și care ascundea motorul și cu o coadă de lemn în chipul cornei unei paseri, pe care era scris „Bristol”.

Era biplanul Coandă al distinsului inginer și inventator Coandă, fiul dlui general Coandă, și pe care aeroplan și l'a construit în uzinele casei „Bristol” din Anglia, și de unde i se trage numele aparatului Bristol-Coandă.

Zeci de țărani: parte veniți spre a-și scoate caii de la rechiziție, parte opriți în drumul lor cum și soldați și locuitori din câmpul Cotrocenilor stăteau de minune să vadă gangania uriașă sburând.

Toată lumea știe, acum, că mașina de drum de fier, vaporul, se poartă cu tot felul de mecanisme puse în mișcare prin foc și aburi și poate nu s'a minunat omul atâtea, fiindcă una merge pe uscat, alta pe apă, cum cred că se minunează de comedia asta. Și așa, pilotul, un brav ofițer care poartă multă dragoste de meseria asta, îmi pune în cap un capșon și la ochi niște ochelari de automobilist și îmi spuse să mă sui încet, și-mi arată locurile pe care să calc, pe niște sârme, și mă băgai în o cutie prevăzută cu un scaun iar la spațiile mele, la sârme, se așeză pilotul.

Un soldat, care-și cunoștea meșteșugul la comanda de „pune — și scoate”, învârti ea de un șurub helicea

și îi dădu drumul. Deodată, dihania a înaintat ca un automobil și, numai ce m'am simțit că plutesc și când am privit în jos, mi s'a părut casele, pomii, oamenii și dobitoacele și căruțele ca niște jucării de plumb și lucruri ce le fac păruții dar copiilor lor, la sărbători. Iar de ce pluteam de ce din când în când, simțeam niște svăcniri ale aparatului în sus, se înălța, până mi se părură lanurile, casele și pomii ca scrise pe hartă. Mă uitara în jos și mi se părea că visez, dar aveam o mulțumire mare, o bucurie de copil.

Fără să mă gândesc cătuși de puțin la primejdie, fără să-mi fie frică; iar pământul mi se părea aproape ca și cum eu aș fi fost în podul unei case. Vântul însă era la largul lui: mă isbea cu pletele lui necunoscute peste abrazi, ochi, gata să-mi svârle ochelarii și-mi trimetea aerul în nas, în gură îmi umplea plămânii, sufletul de sănătate și sburdălnicie. Dar, de odată, făcu un viraj de mi se păru că întoarce un automobil, și de odată, mă trezii deasupra unor cărămii împrejmuite cu pomi, care păreau de sus răsturnate cu ferestrele în sus, și mă văzui în față cu Capitala a căror case de sus păreau ca niște pietre de domino și Bucureștiul părea mic, ca un sat mare pe o masă verde. La un moment simții că ne coborâm și lucrurile încep să se vadă mai mari, fără însă să am vre-o întipărire de cât aceea a părerii de rău că nu sboară mai mult și a simțirii ce o aveam în vis când pic de sus, fără să am cel mai mic rău. Nu mult paserea făcu o pană oblică și se lasă cu aceeași ușurință și iuteală a unui cocostărc, cu osebire că aeroplanul atingând pământul făcu un ocol și se opri tot pe locul de pe care plecasem.

Fericit, dar cu ochi lacrimând de vânt, m'am dat jos. După mine, încurajați de îndrăzneala mea cu aceeași bucurie au sburat alte persoane.

Când să plec, se însera: soarele se lăsase galben trudit după forturi și noaptea din ce în ce își țesea pânza de borangic negru. Iar unul din oamenii de țară cari fuseseră de față se apropie de mine și îmi grăi:

— Domnule, nu m'aș sui într'acela, măcar să-mi dai lumea de pe lume.

— Ce crezi, îi grăi altul mai încet; ăștia care zboară trebuie să aibă spiridus.

A fi având, le spun eu, însă pe acel al curajului și al îndrăznelei, dar toate paserile astea aduc în timp de război foloase mari. Bună oară, vreă să cucerești o cetate, un oraș; să treci niște munți, unul de ăștia, cu o mașină de astea, poate veda de la o înălțime oarecare unde sunt ostile dușmane la câte ar putea să fie numărul lor; dacă orașul e înfărit ori ba. Și atunci, îi ieși măsuriile trebuitoare cum să atac și pe unde; cu câtă oaste și cu ce mijloace.

Oamenii la asta au făcut gânditorii, și au apucat altă vorbă, despre caif lor, și ne-am despărțit.

VAGABONDUL

— Nuvelă, după Ernest Daudet —

În dimineața unei Duminici de vară, pe la orele unsprezece, un soare scântecător cuprindea în lumina sa caldă micul cimitir în care sunt aliniate, în dosul vechii biserici, mormintele înflorite sau lepezite cenușii, între ziduri în ruine acoperite de mușchi cari le ascund vechimea.

De pe iarba verde, care se urcă împrejurul crucilor, se răspândește o răcoare pătrunzătoare și plină de mirosul cimiliturii și levănțicului. Ea umple mica grădină unde odihnesc morții, străzile sătului, singuratic în acel moment, și se imprăștie în depărtare până la marginea pădurii în umbra singurătății, unde cel mai mic șgomot nu se poate produce fără a nu da naștere la ecouri. Câte-odată, un cântec de cocos, un behăit de miel o străbate și se amestecă cu sunetele orgii acompaniând cântecul bisericestii ce lea prin ferestrele întredeschise ale bisericii. Nimic mai mișcător decât acele sunete de rugăciune cari umplu văzduhul, trecând de asupra mormintelor, și se pierd cu șgomotele confuze ale spațiului.

Cufundat în iarba, printre pietrele mormintelor, un om e culcat pe spate, cu mâinile încruciate în dosul capului, cu fața abia acoperită de bordurile pălăriei sale, o pălărie de păslă altă dată cenușie, acum cu totul diformată, căreia întemperiile i-au scos culoarea lăsându-i mari pete de praf și de ploaie. Hainele-i sunt ca și pălăria. Arată un trecut de timpuri bune, însă vremea le-a boțit, le-a uzat și le-a murdărit; nu mai sunt decât niște sdrențe. Ghețele scâlțiate și pline de praf lasă să se vadă picioarele goale.

Sub aceste sdrențe, omul care doarme în acel loc n'ar putea ascunde mult timp curiositățile ori-cărui țăr zări, adevărata-i calitate. E un vagabond venit acolo, căzut mai curând, pentru ca să se odihnească, poate ca să moară. Ceeace marginele pălăriei lasă să se vadă din fața sa arată că, cu toate sbăreiturile și părul cărunt, el nu e un om bătrân. Dar suferința, mai mult încă decât vârsta, e periculoasă pentru corpul omeneș; și, desigur, el a suferit mult, căci totul în el, până și agitația omului, arată o oboseală sdrobiitoare și o mare luptă cu viața, ceeace l'a învins.

Cu toate acestea, doarme; însă în somnul lui greoi era cuprins de friguri cari îi scuturau corpul sdrobit, ca și când crudele privațiuni pe cari le îndură de atâtea vreme supraviețuiau până și în repaosul reparator pe care a venit să-l caute în acel loc. Răsuflarea îi e șuerătoare și, ca și când ar fi cuprins de un vis duros, el geme mereu. Dar nimeni nu-i aude gemetele. Vocea preotului care, în interiorul bisericii psalmodiază Evanghelia, le domină și le împiedică de a trece dincolo de zidurile micului cimitir, unde se pierd înăbușite.

În acest moment, la porțița cimitirului apare silueta subțire a unei femei, înfrântă după costum, distinsă după mers. E îmbrăcată în negru și vălul orfaniei acoperă o bonetică de dantele, fără panglici nici flori, pusă pe părul ei negru. Sub umbra crepidului, chipul ei apare trist, palid, cu urme de lacrimi pe obrazii trași. Ochii îi sunt tineri; privirea-i e pură, o privire de fecioară. Însă durerea e gravată pe ei și face ca expresiunea lor să fie pătrunzătoare.

Cu pași mici, corpul aplecat, noua venită înaintează între morminte. Pașii ei o duc până la locul unde e culcat omul adormit. Până în acest moment și în timpul micului drum pe care l'a făcut, ea nu-l văzuse. Ea nu-l vede, atât sunt de înalte erbu-

rite în cari e culcat, decât când e aproape de el. Și, mai întâi, acest corp nemșcat, îmbrăcat în niște haine rufoase, cu aspectul unui cadavru, o îngrozește. Cuprinsă de spaimă, ea scoate un țipăt ușor și se retrage împreunându-și mâinile. Apoi, se liniștește, privește mai lung, măsoară cu ochii pe mormonicul care-i taie drumul, pricepe că doarme și ghicește că e atât de slab, atât de prăpădit în cât nu se mai teme de el.

Ea se apleacă și-i atinge umărul: — Domnule, îi zice ea.

Însă omul nu mișcă. Ea îl chiamă din nou:

— Domnule, domnule!

Fără să se miște, el deschide ochii, înă șomoros, și, cu o voce slabă și plângândă, el murmură:

— Ce vrei de la mine?

— Pleacă de aici, domnule; du-te mai departe. Aș vrea să ingenuchez pe locul unde te afli.

— De ce acesta mai curând decât un altul? E numai pentru ca să mă trezești?

— Pentru că ești culcat tocmai pe mormântul mamei mele.

La aceste cuvinte el se scoală și-și aruncă ochii pe locul unde se afla capul său, o tură de leventică care se urca de-alungul unei cruci. Și pe această cruce, a cărei umbră îngustă apăsase un moment somnul lui, el citește:

AICI ZACE MADELEINE LESCOT

Dintr'o săritură, el e în picioare.

— Ești fiica Madeleinei Lescot, aceea pe care o numiau mica Ioană?

La această voce întrebătoare care-i pătrunde în inimă, ea tresare.

— Ai cunoscut pe mama, îl întreabă ea mirată.

Mai calm el răspunde:

— E mult, foarte mult de atunci; era o copilă, eu eram soldat. Am fost găzduit la părinții domniei-tale. Am fost în treacă numai: Pentru ei, am fost și am rămas necunoscutul, acela pe care nu-l vor mai vedea. Însă am păstrat cea mai bună amintire de primirea lor și numele scris pe această cruce a reînviat-o, pe această amintire, împreună cu aceea a zilelor fericite și regretate... Roagă-te, scumpă copilă, și iartă-mă dacă am ocupat un moment un loc care-ți aparține.

Și se duce mai departe, pe o piatră albă, unde stă cu coatele pe genunchi, cu fața în mâinile sale. Jeana s'a ingenuchiat ea să se inchine. Însă vecinătatea vagabondului, vocea-i care îi răsuna încă în urechi, privirea-i de care se simte încă urmărită, au turburat reculegerea ei. Ea își scurtează rugăciunea și, curând, se scoală ca să plece. Deodată, prin o întrebare, omul o oprește:

— Domnișoară, zise el, vrei să-mi permiți să vă urmăresc până la domnia-ta și să-ți dai să mănânc? Mor de foame.

— Ah! vino, vino, zise Jeana.

Acum, în una din casele sătului, omul e la masă. O bucată de slănină, brânză, pâine, cidru, formau cina sa. „Mena” modest. Dar pentru un mizerabil, neobișnuit a mânca după pofta sa și a bea după setea sa, aceasta era pentru el o masă regească. Vagabondul nu mânca, sfășia. Jeana, tăcută, stă în fața lui. Adineauri, îi era frică. Acum nu se mai teme de el căci, în privirile pe cari i le arunca el pe furie, ea a surprins o expresiune duioasă, un fel de mângăiere respectuoasă și ascunsă, așa de curată în cât ea nu s'a simțit de acest lucru nici turburată, nici alarmată.

Însă iată că, după ce el și-a astâmpărat foamea, el o întreabă din nou:

— E mult timp de când a murit mama domniei-tale?

— Trei ani.

— Care era boala de care suferea?

— Durerea de a-și fi pierdut bărbatul.

— Mort și el?

— Nu, însă uitându-și datorile, într'o zi a plecat urmând pe o altă femeie, părăsind pe a ei și, odată cu ea, pe copilul său.

— Defuncta l'a ertat?

— Înainte de a muri l'a blestemat.

— Și domnia-ta ai făcut ca ea? Și domnia-ta l'ai blestemat?

— Mama m'a făcut să jur să nu iert niciodată. De altfel pentru ce aș ierta? Nu l'am cunoscut pe acest nenorocit. Nu m'a îmbrățișat niciodată și n'am auzit pronunțându-se numele lui decât printre lacrimile și desperarea mamei. Nu e în inima mea nici o amintire care să-l aperi. Nu-i datorez decât durere și nenorocire. Dacă am crescut în tristă și doală, e grație lui, grație lui mă află singură pe lume. N'am fost iubită decât de el orisc.

Pe când fata vorbea astfel, cu vioiciune, în un gest de desnădăduire pe care Jeana nu-l pricepe. Ea nu vede decât un lucru, că el plânge. Cât despre el, aproape rușinat de lacrimile sale și ca spre a le explica, murmură:

— Într'o vreme, am pierdut o fiică care-ți semăna...

Apoi ea. Jeana merge după el până pe prag și, foarte mișcată, îl privea cum se întorcea din când în când pentru a-i zice rămas bun, până în momentul când, la o răspântie, dispăre.

— Sărmane om, suspină ea întărând!

Gaston Thomsin, Marsilie.

— 000 —

Viața artistică și literară

Se svonește că Salonul pictorilor și sculptorilor din Paris va înființa o expoziție anuală în București. Această veste a impresionat adânc pe sculptorii și pictorii noștri.

La sfârșitul acestei luni se închid expozițiile pictorilor Florian, Teodorescu Sion și Gropeanu.

Director al societății orchestrale „Tinerimea Simfonică”, care va lua ființă definitivă în curând, va fi maestrul Alfons Castaldi, profesor la Conservatorul din București.

Tenorul D. Mihailescu pleacă în străinătate pentru mai mulți ani, în care timp va da o serie de concerte la Sibiu, Budapesta, Viena și Paris. Primul concert îl va da Duminică la Sibiu iar săptămâna ce vine va cânta la palatul imperial din Viena.

Această favoare i s'a acordat prin d. deputat Popovici din dieta austriacă.

În Mai se va inaugura la Cerneți, lângă T. Severin, monumentul lui Tudor Vladimirescu de către societatea institutorilor din București.

Concertul religios al societății „Carmen”, care urma să fie de sărbătorile Învierii, în Basarabia, s'a întârziat sine-die.

Ziaristii și revistele au primit o mare satisfacție din partea actualului ministru al lucrărilor publice, care le-a acordat permisuri de liberă călătorie pe C. F. R. el. I.

„Regina Noastră” este titlul noului lucrări a d-lui V. Mestugean care înfrățescă personalitatea intelectuală și artistică a Carmen Sylvei. Suntem siguri că și această lucrare a d-lui Mestugean va fi primită cu mare simpatie de public.

Revista literară patriotică „Vitorul țării” a trecut sub direcțiunea d-lor Leontin Iliescu și T. Grigoriu.

Colaboratorii acestei reviste, vor fi d-nii Al. Macedonski, Victor Eftimiu, Al. Cazaban, A. Măndru, O. Tărași, profesor universitar, M. Săulescu, Ion Al. Georgiu, Em. Grigoraș, Oreste, N. N. Beliceanu, Filip Marin, N. Pora, A. Castaldi, dr. Bibiri, dr. I. Pisovschi, N. Dunăroanu, Eug. Pora, G. Georgescu-Theologu, etc. etc.

Din inițiativa societății „Tinerimea Română”, d. dr. I. Jianu a ținut Vineri, la Universitate, o conferință foarte interesantă asupra subiectului: „Energia neamului românesc”.

✓ Scriitorul Oreste lucrează la o piesă dramatică care va înflăcă, sub o nouă lumină, pe legendarul nostru erou Penes Caracul.

D-na Ana Grant, artistă, și-a dat demisia din compania de operete „Grigoriu”.

Corul studenților universitari, organizat în vederea serbărilor jubilee ale Universității din București, va avea repetițiunea săptămânală Miercuri, între 8-9 seara. Se va pune în studiu „Până când, Inele ardeleni”.

Sub auspiciile Ligii Culturale din Ecșani, s'a inaugurat la Găgești (Putna) o Casă de sfat și citire sub numele „Lumina”.

Funcționarii Academiei Române au obținut și ei reducerea de 50 la sută pentru călătoriile pe Căile ferate.

Zilele trecute a murit la Londra pictorul englez Herkomer, care se îmbolnăvisese de pneumonie.

Societatea „Drepturile femeii” dă astăzi seară, la Lindertafel, un festival artistic, sub patronajul d-lui ministru I. G. Duca.

Astăzi e la Cercul Analelor a treia conferință a d-lui Ami Chantre asupra pactului Alfred de Musset.

Societatea „Limantul” a dat aseară, la Ateneli, un mare concert de gală, în folosul ei sub înaltul patronaj al M. S. Reginei.

Serbarea patriotică de Miercuri seară, dată de Liga Culturală la Teatrul Național cu piesa *Domnul Notar* a fost prilejul unui îndescriptibil entuziasm românesc și a fost un răspuns bine meritat la invectivile presei ungurești.

În Golden Gate Park din San Francisco (America) s'a ridicat un monument comemorativ marelui compozitor Giuseppe Verdi.

La cealurile parlamentare ale d-lui ministru Angelescu au fost admirabile producțiuni artistice cu maestrul D. Dinicu, mai mulți artiști. Marea noastră pianistă Cella Delavrancea și d-na Lucia Cosma, „privighetoarea Ardealului”, s'au distins în primul rând.

*****
A apărut

TRAGEDIA CEREASCĂ

POVESTE ASTRONOMICA

DE

VICTOR ANESTIN

Un volum cu copertă în trei culori, prețul 1 lei. Pentru provincie se va adăuga 30 bani. Cererile se vor adresa d-lui Traian Dumitrescu, cașierul ziarului „Universul”, str. Brezoianu 11.

*****

ce se vor oferi de

NOUA SERIE A

MARILOR **Premii** **Ziarul UNIVERSUL**

și valoroaselor

abonaților săi la tragerea din luna Maiu 1914:

Lei **5.000** **Lei**

IN BOKURI COMUNALE 4% **CU CUPONUL DE NOEMBRIE 1914**

Un elegant DORMITOR de BRONZ

de mare valoare, al 11-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta No. 8, Bucuresti

UN ELEGANT PAT PENTRU COPIL

cu împletitură de sârmă și somieră, cumpărat tot dela „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”

JUMATATE GARNITURA MOBILA

pentru salon, de bambu, compusă din: 1 canapea, 2 fotolii și 4 scaune elegant tapisate

O oglindă venețiană de cristal. — Una etajeră elegantă de bambu

Un cuier de bambu cu oglindă **DE CRISTAL, PENTRU ANTREU**

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, Bucuresti

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. — Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

UNA FRUCTIERA de metal alb argintat, cu trei etajere de cristal, foarte elegantă.

UNA TAVA de același metal, garantat că nu înegrește, împreună cu șase pahare moderne pentru ceai.

UN SERVICIU de scris pentru birou, de metal alb fin argintat, având două călimări de cristal fin șlefuite.

UN SERVICIU de dessert, având 12 cuțite cu mânere de sidif, montate pe un suport foarte elegant.

UN COSULET de metal alb fin argintat, pentru cărți de vizită, model nou, foarte elegant.

UN SERVICIU pentru copil, compus dintr-o ceașcă de cafea cu lapte cu suportul său și o linguriță, toate plasate într-o cutie frumos, căptușită cu mătase albă.

Toate aceste obiecte sunt furnizate de către marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, *Frații A. & I. Roller*, strada Carol 50, Etaj, Bucuresti.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal, și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântece.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu calfeia.

UNA VIOARA FINĂ cu arcuș și accesorii de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, Bucuresti, calea Victoriei 54, Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „*La Harpa*”, Bucuresti, strada Coțel No. 5.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu țeul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete *B. D. Zismann*, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Bucuresti.

O ELEGANTĂ JARJIMIERA oxidată.

UN ELEGANT PORT VISIT aurit înăuntru, furnizate de la cuno-cutul magazin de bijuterii *Th. Radivon*, bulev. Elisabeta 6 bis, Bucuresti

6 LINGURIȚE cumpărate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie Schmidt și Stratulat, calea Victoriei 53.

SERVICIU PENTRU DULCEAȚA pentru 6 persoane compus din 6 pahare cu suporturile lor de argint de China.

1 CHISEA.

1 TAVA MAJOLICA CU NICHEL.

1 SERVICIU PENTRU OTET ȘI UNTDELEMN de argint de China și cristal.

1 BASTON de lemn fin incrustat cu argint.

Toate acestea furnizate dela marele magazin de bijuterie și ceasornicarie Schmidt și Stratulat, calea Victoriei 53.

UN CEASORNIC DE PERETE, de lemn sculptat, cu cuc, cântând la ore și jumătăți.

1 BRĂȚARA CU CEASORNIC, pentru damă, formă modernă de argint marcat de Stat.

UN PORTZIGARET DE ARGINT veritabil, marcat de Stat.

6 LINGURIȚE, CRISTOFLE, frumos argintate și aurite, cu cutia lor tapisată.

Cumpărate dela „*Ceasornicaria Colței*”, magazin de încredere.

UN PATHEFON din renumita fabrică Pathé Freres Paris, cântă fără ace, fără pavilion; cu diafragma de concert și 12 cântece, 6 plăci, 30 cm., 12 plăci cântate de celebri artiști Carusso, Titta Rufro, Slezack, Galvamy, Bellincioni și Muzica Gârzei republicane, cumpărate dela depozitul Pathefonului din Bucuresti, calea Victoriei No. 107, cea mai mare casă în această branșă.

1 BAROMETRU DE PRECIZIE, furnizat de *Ca a Menu & Comp.*, ca ea Victoriei.

CALIMARA DE CRISTAL cu pedestalul de marmoră neagră cu etajera de bronz.

CA IMARA DE CRISTAL cu postamentul de lemn de stejar.

CUTIE ELEGANTĂ PENTRU TOALETA cu oglindă.

ETAJERA DE STEJAR pentru scrisori furnizate dela librăria *A. A. Stănculescu*, Bulevardul Elisabeta No. 5 (Palatul Eforiei).

UN COSTUM DE HAINE (saco) după măsură și alegerea stofei, care se va confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grünberg*, str. Academiei No. 25.

PATRU SPLENDEDE CEASORNICE DE AUR, 14 ca at.

SEASE CEASORNICE DE ARGINT special comandate pentru abonații noștri.

25 CASETE-FLORA, conținând săpun, pudră și cremă „Flora”.

20 PLACHETE DE METAL cu efigia Regelui și Reginei.

~~~~~ Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar în

Editura Ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați. ~~~~~

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concurența la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. — Administrația „Universul” nu întrebunțează încasatori. Plata abonamentelor se face direct la casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană.